

ЈАВНЕ РАСПРАВЕ О ОПШТИНСКОМ БУЏЕТУ

ПРАВО ГРАЂАНА
ДА ОДЛУЧУЈУ О БУДУЋНОСТИ

Топлички центар
за демократију
и људска права

Учешће грађана у креирању локалних политика један је од стубова на којима почивају успешна демократска друштва. На месту где су власт и моћ најближи грађанима, могућности и потребе за њиховим учешћем у свим аспектима јавног живота су највећи, а резултати и домашаји највидљивији.

Један од најефикаснијих механизма за подизање нивоа грађанске партиципације је организовање јавних расправа у процесу креирања локалног буџета, који је најзначајнији локални политички документ. Међутим, ни претходни ни актуелни Закон о локалној самоуправи, као ни Закон о буџетском систему, не прописују обавезу општина и градова да организују јавне расправе о локалном буџету.

Недостатак прецизног законског решења којим би јавне расправе биле институционализоване и учињене обавезним, доводи до ситуације да су одлуке о њиховом организовању препуштене локалним властима. У овом тренутку, већина општина и градова у Србији не показује интересовање да укључи грађане у дефинисање локалног буџета.

Тиме наше локалне власти показују да не желе да тај битан догађај у животу сваке локалне заједнице приближи онима чији ће свакодневни живот, у многим областима, бити одређен управо тим документом – локалним буџетом. Тако је огромном броју грађана ускраћена могућност да активно учествују у реалном дефинисању локалних приоритета и обликовању будућности локалне заједнице.

Са одговарајућим законским изменама, које подразумевају увођење законске обавезе организовања јавне расправе у периоду припреме буџета, свим заинтересованим грађанима свих општина и градова, биће омогућено да активно доприносе дефинисању буџетских приоритета, чиме ће значајно бити подигнут ниво фискалне транспарентности. Јавност у процесу доношења нам даје шансу да избегнемо грубе грешке које тако често срећемо у управљању локалним финансијама, које су препуштене демократски изабраним, али најчешће неискусним локалним политичарима.

4 **Н**акон свеобухватне анализе, серије одржаних круглих Столова и бројних razgovora sa građanima i predstavnicima lokalnih i republičkih vlasti širom Srbije, smatramo da su najvažniji razlozi za uvođenje zakonске obaveze održavanja javnih rasprava u procesu donošenja lokalnog budžeta:

- буџет је најважнији документ који општинске и градске власти доносе током године;
- од начина расподеле буџетских средстава суштински зависи квалитет живот грађана у локалној заједници;
- јавне расправе пружају могућност грађанима да се директно укључе у процес доношења одлука;
- организовање јавних расправа подиже видљивост буџетског процеса и један је од механизма за превенцију корупције;
- јавне расправе су прилика за грађане да изнесу предлоге које сматрају важним за развој локалне заједнице;
- јавне расправе доприносе подизању поверења између грађана и локалних власти.

Имајући у виду наведене разлоге, предлагемо да се у Закон о буџетском систему Републике Србије унесе одредба која обавезује јединице локалне самоуправе на одржавање јавних расправа о буџету, тако што би се постојећем законском тексту додао члан који гласи:

6

Учешће јавности у припреми локалних буџета остварује се објављивањем докумената значајних за припрему буџета, обезбеђивањем приступа тим документима и организовањем јавне расправе.

Локални орган управе надлежан за послове финансија организује јавну расправу пре достављања нацрта одлуке о буџету надлежном извршном органу локалне власти.

О времену и месту одржавања јавне расправе и о томе где се може преузети материјал о припреми буџета, грађани се обавештавају преко локалног јавног гласила најмање 10 дана пре њеног одржавања.

Предлози грађана као и образложена одлука о тим предлозима објављују се на интернет презентацији јединице локалне самоуправе. Образложена одлука се доставља предлагачу.

Топлички центар за демократију и људска права

Топлички центар за демократију и људска права основан је 2000. године у Прокупљу. Организација је настала као одговор на нагомилане друштвене проблеме проистекле из вишедеценијског недостатка политичких и економских слобода.

Као део либералног и демократског грађанског друштва на просторима југа Србије, организација је дала снажан допринос формирању и омасовљењу невладиног сектора у Прокупљу и непосредном окружењу и деловала као фактор повезивања различитих друштвених сектора.

Мисија Топличког центра за демократију и људска права је: промоција вредности грађанског и демократског друштва базираног на тржишној привреди и владавини права, промоција, заштита и унапређење људских права и унапређење живота у локалној заједници.

Активности Топличког центра за демократију и људска права усмерене су на: промоцију демократских вредности, подршку реформским политикама, оснаживање локалних и националних институција, заштиту и унапређење људских права и слобода, подизање нивоа грађанског активизма и подршку локалном развоју.

Топлички центар за демократију и људска права од 2003. године спроводи активности које су усмерене на подизање нивоа фискалне транспарентности и нивоа учешћа грађана у дефинисању локалних буџета. Организација је од 2005. године чланица Коалиције за грађански надзор општинских буџета коју чини девет организација из свих делова Србије.

Топлички центар
за демократију
и људска права

www.topcentar.org.rs

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Топлички центар
за демократију
и људска права

INSTITUTE FOR
Sustainable
Communities